

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาลักษณะคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนา โดยคัดเลือกคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนามาศึกษา จำนวน ๑๐ เรื่อง มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหา และศึกษาวิธีการแต่งคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนา เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ แบ่งเป็น ๕ บท คือ บทที่ ๑ เป็นบทนำ บทที่ ๒ กล่าวถึง ความหมาย ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการบัญญัติพระวินัย เนื้อหาคัมภีร์พระวินัยปิฎก การศึกษาและการสืบทอดพระวินัยปิฎก บทที่ ๓ กล่าวถึง ประวัติการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในล้านนา ความขัดแย้งและการปกครองคณะสงฆ์ล้านนา การศึกษาและการแต่งวรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา บทที่ ๔ กล่าวถึงมูลเหตุของการแต่งคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนา การศึกษาลักษณะเนื้อหาและวิธีการแต่งคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนา ที่ได้คัดเลือกคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนามาศึกษาจำนวน ๑๐ เรื่อง คือ คัมภีร์วินัย คัมภีร์วินัยของภิกขุสามเณร คัมภีร์วินัยดอกเคื้อ คัมภีร์วินัยทั้ง ๕ คัมภีร์วินัยปอน คัมภีร์วินัยปิฎก คัมภีร์วินัยขอม คัมภีร์วินัยวิภังคสูตร คัมภีร์วินัยสงฆ์ และคัมภีร์วินัยสังคหะ และบทที่ ๕ เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า คัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนาทั้ง ๑๐ เรื่อง ไม่ได้ระบุชื่อผู้แต่ง และปีที่แต่ง แต่จะปรากฏเฉพาะชื่อผู้คัดลอก หรือปีที่คัดลอกเท่านั้น การตั้งชื่อคัมภีร์จะสัมพันธ์กับเนื้อหาในคัมภีร์ และเนื้อหาจะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง โดยคัดเลือกพระวินัยที่สำคัญและจำเป็นมาอธิบาย ซึ่งให้ความสำคัญกับการออกเสียงอักขรวิธีภาษาบาลี และการประกอบสังฆกรรมที่ถูกต้องเป็นพิเศษ การอธิบายพระวินัยบางหัวข้อไม่สอดคล้องกับคัมภีร์พระวินัยปิฎก เนื้อหาของคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนา นอกจากการกล่าวถึงพระวินัยบัญญัติแล้ว ยังมีการแทรกเนื้อหาเรื่องอื่นๆ อีกด้วย การแต่งคัมภีร์ปกรณ์วิเสสพระวินัยล้านนาเป็นประมวลความรู้เรื่องพระวินัยมาจากคัมภีร์ต่างๆ แล้วนำมาเรียบเรียงให้เป็นคัมภีร์ใหม่ โดยเลือกเฉพาะหัวข้อพระวินัยที่สำคัญมาอธิบาย การอ้างอิงข้อมูล การเปรียบเทียบ และการแทรกความคิดเห็นของผู้แต่ง ตลอดจนถึงการแทรกเหตุการณ์ที่สำคัญ และสภาพของสังคมสงฆ์ในยุคสมัยนั้นๆ ด้วย

This research is to study the characteristic of the Lanna Vinaya Pakaranavisesa scriptures. There are ten selected scriptures in this study. The purpose of the study is to study the characteristic of the texts and to study the writing styles of the scripture. There are 5 chapters in this research : chapter one -- introduction ; chapter two -- meaning, significance, the objectives of Vinaya, Vinaya rules and Vinaya study ; chapter three -- the history of Buddhism dissemination in Lanna, the conflict and the governing of Lanna Shangha, study and the writing of Buddhist scriptures in Lanna ; chapter four -- the causes of the writing of Lanna Vinaya Pakaranavisesa, the scripture study on their characteristic, text and writing style of the ten scriptures : Vinaya, Khong Bhikkhu Samanera Vinaya, Dokdua Vinaya, Thang Ha Vinaya, Pon Vinaya, Pitaka Vinaya, Rom Vinaya, Vibhakasutta Vinaya, Song Vinaya and Sangkhaha Vinaya ; chapter five -- conclusion and suggestions.

The results of the study are : there are no author and date in ten scriptures. However, there are transcribers and transcribed dates. The naming of the scriptures was related to their texts. The texts were differentiated according to the author's purpose. The author selected and expounded significant Vinaya rules and also stress on Pali pronunciation and correctness of formal ceremonies performed by a chapter of monks. Some Vinaya expounding do not agree with the Canon Vinayapitaka. In the Lanna Vinaya Pakaranavisesa scripture, there are other subjects complied from various scriptures. The authors selected significant Vinaya rules to expound, then reverences, compared and added their own ideas, important events and conditions of monk society of that period into the scriptures.